

oo ge

Q. D. B. V.

DE LINGVIS

Prefatio

Actui Oratorio *πραγματικῆ*

In laudem IV. linguarum cardinalium

d. 5. Aug. ann. 1672.

In Schola Arnstadiensi publicè insti-
tuendo præmissa

M. JOH. CRAUSIO Rect.

Luther. lib. de constituendis Scholis.

EVangelium commodè nunquam retenturi sumus, nisi fiat *lingvarum* auxilio. Vaginarum vice sunt lingvæ, in quibus gladius ille spiritûs, nempe verbum Dei, tenetur insertus. Arcæ sunt, seu thecæ repositoriæ, quæ repositum hoc *κειμήλιον* adservant. Pocula sunt, quibus salubrem hanc potionem exceptam circumferimus, &c. Quod si nobis supinè stertentibus (fors dicta refutet) per incuriam elabantur lingvæ, timendum est, ne non Evangelium solum amittamus, verum rursus eò miseriarum venturum nobiscum, ut qui nec Latinam lingvam, aut sermonem patrium rectè sonare aut scribere callebimus.

ARNSTADIAE

Literis SINGIANIS.

Inter Principes eâsq; laboris plenissimas Scholarum operas esse istam, quæ in tradendis lingvis occupatur, palam & in vulgus notum est. Et optandum quidem erat, nobis æquè felicibus licere esse, ac antediluvianis hominibus, quibus sola Hebraica lingua usitata erat, quippe qua omnis divinarum & humanarum rerum scientia tum continebatur. Frustra enim plures illi ætati lingvas cum R. Eliesere quidam vindicant: Nequiequam etiam primævæ & antiquissimæ lingvæ nomine venditant alii cum Theodoreto Cyri Episcopo *Syro-Chaldaicam*; Alii iiq; Abyssini *Æthiopicam*; Alii cum Patricide Patriarcha Alexandrino *Græcam*; Alii cum Joh. Goropio Becano *Cimbricam*; Alii cum Psammeticho Rege *Ægyptio Phrygiam*: Quandoquidem *istos* satis refellit tme- ma illud Gen. XI, quod omnem terram id temporis unius labiï fuisse disertè asseverat: *Hos* verò confutant nomina primorum hominum & urbium, quæ ad nullam lingvam commodiùs referri queunt, quàm Hebraicam. Precariò etiam Vir alioqui sui nominis, sed novitatis, cum veritatis quoque jactura, amantissimus, *Hugo Grotius*, quiq; ipsi pollicem premunt, primævam lingvam nusquam hodie exstare, sed plane desiisse, nec Hebraicam fuisse, contendunt. At enim post superbam illam & infelicissimam turris Babylonicæ structuram tot exortæ sunt, hodieq; obtinent lingvæ, ut earum numerum inire vix ac ne vix quidem, nedum perdiscere, queas. Quanquam enim sunt, qui ex Gen. X. eas ad septuagenarium numerum revocant; Ex instituto tamen & accuratè eos refellit *πλουμαθία* Sam. *Bochartus* in *Geographia S. part. 1. seu Phaleg. lib. 1.* & ipsa experientia contrarium testatur. Conf. *Alstedius* in *Thef. Chronol.*, in Catalogo lingua-

gva.

lingvarum. Neq; verò eòdem censu omnes lingvæ habendæ sunt. Inter ceteras enim maximè eminent cardinales, tanquam fecundæ aliarum matres, quales sunt Germanica, Latina, Græca & Hebraica. Ex quibus prima nobis vernacula, & vel hoc solo nomine suspicienda est, utpote quibus *non tam præclarum est Germanicè scire, quàm turpe nescire* (ut verba Ciceronis de Latina Lingva Romanis addiscenda huc accommodem) in primis, cum nulli exoticarum dignitate, gravitate, utilitate quicquam concedat. Nec abs re Joh. Langus Ferdinandi I. legatus, superiore seculo Petr. Royzium Mauræum, Hispanum, cum sermonem nostrum tanquam horridum & asperum perstringeret: *Germani, inquit, non loquuntur, sed fulminant; Et credo ego Deum ex indignatione hoc sermonis fulmine usum, cum primos parentes paradiso extruderet*: falso planeq; condigno responso excepit: *Ego verò, subjiciens, censeo, serpentem blando & suavi vocis Hispanica fuce usum, cum Eva imposuit*. Vid. Lansius Orat. contra Galliam p. 320. Reliquæ tres eruditorum lingvæ dicuntur, quòd nemo eruditorum illas, præcipuè Latinam & Græcam, ignorare possit, certè non debeat. Græca verò & Hebraica sanctæ etiam salutantur, quod scriptura V. & N. T. iisdem perscripta sit, nec absq; illarum adminiculo à quoquam solidè intelligi possit. Et harum quidem cognitio uberior nostris temporibus omninò pro egregio Dei dono habenda est. Impiè enim multi Pontificiorum (Waldensibus seu Pauperibus de Lugduno hæctenus *οπίσθοι*) lingvas istas adeò usq; deq; habuerunt, ut tantum non hæreseos dicam earundem gnaris scriberent, cum circa Reformationis tempus per Joh. Reuchlinum & Er. Roterodamum aliosq; elegantior literatura renasceretur. Siquidem, teste Sixtino Amama in Oratione de barbarie istius seculi, *crassi isti homines in hoc uno subtiles fuerunt, ut à lingvarum & scripturarum studiis juventutem arcerent, lingvarum peritros hereticorum patriarchas appellando*. Conf. etiam Joh. Henr. Hottin-

ge.

gerus præfat. Theſ. Philolog. & *Claudius Eſpenſeus* Comment. in 1. Tim. 3. Verùm ipſi cordatiores Pontificii rectius ſentiunt, imprimis qui Bibliorum polyglottorum, Complutenſium, Hiſpanicorum & Gallicanorum editiones procurârunt. Proinde quod de Epicureo Sardanapali epitaphio (ede, bibe, lude, poſt mortem nulla voluptas) olim pronunciavit Ariſtoteles apud Tull. l. 5. Tuſc. Q., non in Regis, ſed bovis ſepulchro illud ſcribendum fuiſſe: Idem haut injuria in brutum iſtud & inſulſiſſimum judicium competit, bovis potiùs eſſe quàm hominis. Præcipue verò liber *B. Lutheri* paræneticus de conſtituendis ſcholis, in quo lingvas illuſtriſſimo & prope invidendo maectat encomio, digniſſimus eſt, qui iterum iterumque legatur, habentur enim ibi cùm rationes graviffimæ ad lingvarum ſtadium accedentes: tum objectionibus etiam *μυθολογίας* abundè ſatiſfit. Cui addendus eſt Commentarius in *Pſal. 45.* Hebraicæ lingvæ utilitatem incomparabilè graphicè deſcribens. Optimè igitur ex diſcentibus ſibi conſulunt, qui ſeverâ lege, non per ſaltus, ſed gradus, proficiunt, atque unâ cum artibus ingenuis aliſque diſciplinis lingvas cardinales diligentiffimè perdiſcunt, nec cruda ſtudia cum certiffimo damno & dedecore in Academiam propellunt. Ceterum lingvas iſtas ſingulas ſingulis Orationibus pro ingenii & ætatis ſuæ modo deprædicabunt quatuor primi ſcholæ noſtræ diſcipuli, & quidem

I. **GEORG. FRIDER. Meinhart** *Arnſtadienſis*, (ut ſpecimen edat profectuum, quos in lectione Bibliorum Hebraicorum fecit) lingvam Hebraicam Hebraicè

II. **BARTHOLDUS HENR. Pfotenhauer** *Francohaſâ Thur.* Græcam Græcè

III. **ERN. GUNTHERUS Forger** *Barchfeldiâ Thur.* Latinam Latinè

IV. **ADAMUS GOTTFR. Cengewald** *Ringlebiâ Thur.* Germanicam carmine Germanico laudabit: & ætis gratiis auditorium dimittet.

Huic exercitio ut plurimum Venerabiles & Ampliſſimi Dnn. Scholarchæ, Inſpectores, & quotquot bonas literas callent ac amant, benevolè intereſſe, & graviffimâ ſuâ præſentiâ juventuti ad lingvas ſedulò excolendas calcar addere velint, obſervanter, officioſe & amice contendo. Arnſtadiæ d. 4. Aug. Ann. 1674.

AB: 155735 (1)

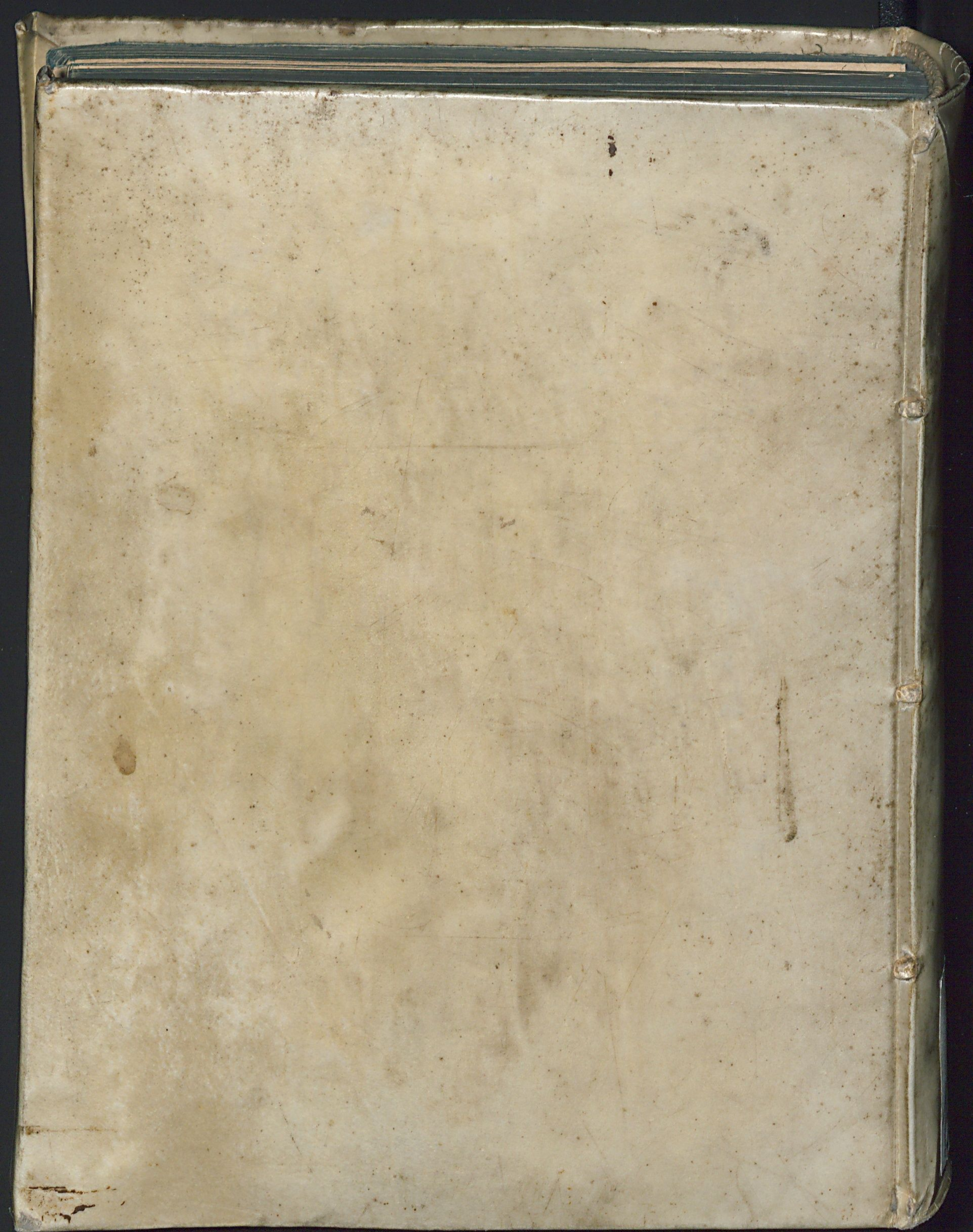
ULB Halle 3
003 023 915

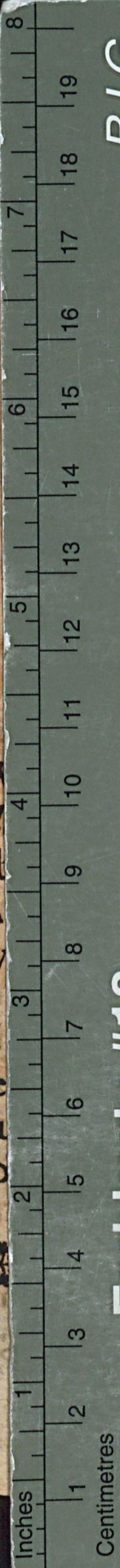

80

V. 3. 12

B.I.G.

Black 3/Color White Magenta Red Yellow Green Cyan Blue

Farbkarte #13

V.

INGVIS

περαγλώττω

n cardinalium
1672.

si publicè insti-
nissa

USIO Rect.

endis Scholis.

am retenturi sumus, nisi fiat
um vice sunt lingvæ, in qui-
verbum Dei, tenetur infer-

e, quæ repositum hoc *κειμήλιον*
ubrem hanc potionem exce-

si nobis supinè stertentibus
elabantur lingvæ, timendum

tamus, verumrursus eò mi-
ui nec Latinam lingvam, aut
scribere callebimus.

IAE

IANIS.

